

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/16/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8220201486
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8220201486.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne: Ing. S. G., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v J., na ul. F. č. 3, právne zastúpenej: JUDr. Jánom Tajtákom, advokátom, so sídlom v Košiciach, na ul. Ondavskej č. 17, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, na ul. Račianskej č. 71, IČO: 00 166 073, o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci vo výške 150.000 eur, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bardejov zo dňa 16.12.2021 č.k. 5C 39/2020-148, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 62.770,39 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 62.770,39 eur od 19.09.2020 do zaplataenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Mení rozsudok vo výroku o trovách konania tak, že žalovanej sa priznáva náhrada trov prvoinštančného konania v rozsahu 16,30 %.

Žalobkyni sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom konanie v časti o zaplataenie sumy 85.029,06 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 85.029,06 eur od 16.01.2019 do zaplataenia zastavil. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 62.770,39 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 62.770,39 eur od 19.09.2020 do zaplataenia v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa po začatí pojednávania, a to na pojednávani konanom dňa 29.11.2021 žiadala zaviazat' žalovaného na zaplataenie sumy 64.970,94 eur s úrokom z omeškania a nad uvedenú sumu žalobu zobrala späť. Žalovaná s týmto čiastočným späťvzatím žaloby súhlasila. Súd prvej inštancie preto podľa ust. § 145 C.s.p. rozhodol o čiastočnom zastavení konania.

3. Žalobkyňa sa po čiastočnom späťvzatí žaloby domáhala voči žalovanej zaplataenia sumy 64.970,94 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 64.970,94 eur od 16.01.2019 do zaplataenia a to z titulu náhrady škody pozostávajúcej z ušlého zisku spôsobenej nesprávnym úradným postupom notárky JUDr. P. Y. pri spisovaní závetu formou notárskej zápisnice, za ktorú v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovedá žalovaná, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

4. V zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. podmienkou uplatnenia nároku na náhradu škody na súde, je vopred prerokovať s príslušným orgánom podanou písomnou žiadosťou uplatnený nárok na náhradu škody. Žalobkyňa uvedenú podmienku splnila, keď si svoj nárok na náhradu škody v sume 200.000 eur uplatnila na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky listom zo dňa 25.07.2018. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v liste zo dňa 14.01.2019, doručenom právnenému zástupcovi žalobkyne dňa 16.01.2019, vyhodnotilo jej žiadosť ako nedôvodnú.

5. Pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., musia byť splnené tri podmienky a to 1. existencia nezákonného rozhodnutia, resp. nesprávny úradný postup, 2. vznik škody a 3. príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti - nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Nakoľko právna úprava v danom prípade predpokladá objektívnu zodpovednosť štátu za vzniknutú škodu, zavinenie sa nepreukazuje.

6. Prvá podmienka na preukázanie nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. bola splnená, keďže rozhodnutím Okresného súdu Bardejov zo dňa 30.05.2016 č.k. 4C/124/2013-182 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.06.2017 č.k. 21Co/271/2016-305, bolo určené, že závet poručiťky M. Y., nar. XX.XX.XXXX a zomrelej XX.XX.XXXX, spísaný formou notárskej zápisnice na Notárskom úrade JUDr. P. Y. v J., registrovanej dňa 12.02.2013, je neplatný, pričom táto neplatnosť bola spôsobená tým, že notárska zápisnica spísaná notárkou JUDr. P. Y. neobsahovala zákonom predpísané náležitosti, a to deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný. Uvedené nesplnenie zákonných náležitostí závetu spôsobilo v zmysle ust. § 476 ods. 2 v spojení s ust. § 39 Občianskeho zákonníka neplatnosť závetu. Podľa zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti notár je štátom určenou osobou vykonávať notársku činnosť a ďalšiu činnosť podľa tohto zákona (§ 2 ods. 1), pričom notárskou činnosťou v zmysle § 3 ods. 1 písm. a) tohto právneho predpisu je okrem iného aj spisovanie a vydávanie listín o právnych úkonoch (§ 46 až 54). Zároveň v zmysle § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku vykonávanie notárskej činnosti je výkonom verejnej moci. V zmysle ust. § 46 Notárskeho poriadku notári spisujú účastníkom na základe ich vyhlásenia notárske zápisnice o zmluvách, závetoch a iných právnych úkonoch, pričom § 47 Notárskeho poriadku upravuje náležitosti notárskej zápisnice. Z týchto ustanovení Notárskeho poriadku jednoznačne vyplýva, že notárka JUDr. P. Y. pri spisovaní závetu poručiťky M. Y. konala ako štátom určená osoba verejnú moc vykonávaním notárskej činnosti spísaním notárskej zápisnice, pričom jej nesprávnym úradným postupom, keď nedodržala zákonné ustanovenia Občianskeho zákonníka a Notárskeho poriadku spôsobila, že ňou spísaný závet formou notárskej zápisnice je neplatný.

7. Pokiaľ ide o druhú podmienku, a to vznik škody, aj táto bola preukázaná, avšak nie v rozsahu uvádzanom žalobkyňou. V danom prípade vzniknutá škoda predstavuje ušlý zisk v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 514/2013 Z.z. V tejto súvislosti sa poukázalo na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.04.2010 sp. zn. 4Cdo 319/2018.

8. Žalobkyňa v zmysle závetu poručiťky M. Y. spísaného formou notárskej zápisnice notárkou JUDr. P. Y., by nadobudla dedičstvo po poručiťke v rozsahu špecifikovanom v záвете, avšak v dôsledku neplatnosti závetu uvedené dedičstvo nenadobudla, teda utrpela stratu očakávaného prínosu majetku. Pri zisťovaní rozsahu straty očakávaného zväčšenia majetku žalobkyne sa vychádzalo jednak z Osvedčenia o dedičstve zo dňa 30.11.2020, v ktorom bol notárom Mgr. I. Y. ustálený súpis aktív a pasív poručiťky M. Y. ku dňu jej smrti dňa XX.XX.XXXX a zároveň zo závetu, v ktorom poručiťka špecifikovala, ktorú časť jej majetku má na základe závetu nadobudnúť dedením žalobkyňa.

9. Ako vyplýva z Osvedčenia o dedičstve zo dňa 30.11.2020 poručiťka M. Y. ku dňu svojej smrti disponovala finančnými prostriedkami na viacerých bankových účtoch v celkovej výške 15.669,64 eur. Uvedené finančné prostriedky v zmysle závetu poručiťky mala ako dedičstvo nadobudnúť žalobkyňa. Pri určovaní výšky ušlého zisku ohľadne finančných prostriedkov na bankových účtoch sa vychádzalo zo zostatkov ku dňu smrti poručiťky, keďže v zmysle § 460 Občianskeho zákonníka sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiťky. Okamihom vzniku škody na strane žalobkyne v dôsledku neplatného závetu je deň smrti poručiťky M. Y., t.j. deň XX.XX.XXXX, keďže k uvedenému dňu by žalobkyňa v zmysle závetu a ustanovenia § 460 Občianskeho zákonníka nadobudla finančné prostriedky na bankových účtoch. Preto pri výpočte ušlého zisku žalobkyne ohľadne finančných prostriedkov na

bankových účtoch nie je možné zohľadniť, či už debetné alebo kreditné operácie na jednotlivých účtoch po dni XX.XX.XXXX, nakoľko momentom vzniku škody je deň smrti poručiťky.

10. Z Osvedčenia o dedičstve zo dňa 30.11.2020 ďalej vyplýva, že poručiťka M. Y. ku dňu svojej smrti bola vlastníčkou viacerých nehnuteľností. V prvom rade bola vlastníčkou bytu č. X s príslušenstvom vo vchode č. XX, na X. poschodí obytného domu na parcele č. XXX/X, súpisné číslo XXX, k.ú. J., parcely č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 640 m², parcely č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 158 m² a vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku v podiele XXXX/XXXXX, zapísaných v LV č. XXXXX, kat. úz. J.. Ďalej ku dňu smrti bola výlučnou vlastníčkou parcely č. XXXX/XXX - orná pôda o výmere 603 m², zapísanej na LV č. XXXXX. Predmetné nehnuteľnosti v zmysle závetu poručiťky mala ako dedičstvo nadobudnúť žalobkyňa. Pri určovaní výšky ušlého zisku ohľadne týchto nehnuteľností sa vychádzalo z hodnoty nehnuteľností ku dňu smrti poručiťky. Z vykonaného dokazovania, že žalobkyňou predložených listinných dôkazov vyplynula priemerná cena bytu č. X s príslušenstvom, vrátane podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku a to vo výške 46.333,33 eur a priemerná cena pozemku zapísaného na LV č. XXXXX, kat. úz. J. vo výške X.XXX,XX eur. Ušlý zisk tak spolu predstavoval sumu 52.000 eur. Vo veci sa nebolo možné stotožniť s argumentáciou žalovanej, že pri určení hodnoty uvedených nehnuteľností je potrebné vychádzať z ich ohodnotenia uvedeného v Osvedčení o dedičstve zo dňa 30.11.2020. Žalobkyňa ako poškodená má právo na náhradu škody pozostávajúcej z ušlého zisku, pričom pri určení výšky náhrady je potrebné vychádzať zo skutočnej hodnoty týchto nehnuteľností v čase smrti poručiťky. Z dôkazov predložených žalobkyňou bolo jednoznačne preukázané, že hodnota bytu 29.000 eur a hodnota pozemku 603 eur uvedené v Osvedčení o dedičstve nezodpovedajú ich skutočnej hodnote v čase smrti poručiťky, keďže sú v značnom nesúlade s ich ohodnoteniami realitnými kancelármi. Táto nereálnosť vyplýva aj zo samotného dedičského spisu, v ktorom je konštatované (č.l. 180 spisu 1D/37/2013), že pri určení hodnoty bytu sa vychádzalo z jeho ohodnotia v dedičskom konaní po poručiťkovi I. Y., zomrelom XX.XX.XXXX vedenom na Okresom súde Bardejov pod sp. zn. 1D/139/2011, pričom v Osvedčení o dedičstve zo dňa 16.02.2012 sp. zn. 1D/139/2011 je uvedená hodnota bytu 29.000 eur (č.l. 25 spisu 1D/37/2013). Z činnosti súdu je všeobecne známa skutočnosť, že hodnota nehnuteľností sa každoročne zvyšuje, v niektorých rokoch veľmi výrazne, a preto pri určení hodnoty nehnuteľností v roku 2013 nie je možné vychádzať z ich ohodnotenia v roku 2011, pričom z predložených dôkazov nie je zrejmý ani spôsob určenia hodnoty nehnuteľnosti v roku 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 1D/139/2011, teda či určená hodnota bytu 29.000 eur zodpovedala jej skutočnej hodnote.

11. Zároveň z Osvedčenia o dedičstve vyplýva, že poručiťka bola vlastníčkou ďalších nehnuteľností a to v kat. úz. P. a v kat. úz. X.. Uvedený majetok poručiťky M. Y. nebol zarátaný do výšky ušlého zisku žalobkyne, keďže tieto nehnuteľnosti v zmysle závetu nemala nadobudnúť žalobkyňa, ale Ing. I. Y. nehnuteľnosti v kat. úz. P. a C. V. nehnuteľnosti v kat. úz. X..

12. Rovnako nebola preukázaná škoda ohľadne v žalobe označeného prístrešku č. 1 na auto na nádvori v hodnote 5.000 eur.

13. Celková suma dedičstva, ktorú by žalobkyňa na základe záveru po poručiťke M. Y. nadobudla ako dedičstvo, predstavuje sumu 67.669,64 eur (finančné prostriedky na bankových účtoch v sume 15.669,64 eur + hodnota bytu v sume 46.333,33 eur + hodnota pozemku v sume 5.666,67 eur).

14. Pri výpočte výšky ušlého zisku žalobkyne je ďalej potrebné zohľadniť, že žalobkyňa ako závetná dedička bola podľa závetu M. Y. povinná vyplatiť sumu 2.000 eur O. B. a sumu 2.000 eur J. N.. Po zohľadnení uvedenej závetnej povinnosti žalobkyne predstavuje jej ušlý zisk sumu 63.669,64 eur.

15. Ďalej pri výpočte výšky ušlého zisku žalobkyne je potrebné zohľadniť, že poručiťka M. Y. v zmysle Osvedčenia o dedičstve v čase svojej smrti mala neuhradenú faktúru voči Slovak Telekom, a.s. vo výške 26,11 eur, čo predstavuje celkovú výšku dlhov poručiťky, teda pasívum dedičstva. S poukazom na § 470 Občianskeho zákonníka dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za poručiťkove dlhy, ktoré na neho prešli poručiťkovou smrťou, pričom ak je viac dedičov, zodpovedajú za dlhy podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli, k celému dedičstvu. Žalobkyňa ako závetná dedička za dlh poručiťky vo výške 26,11 eur by zodpovedala do výšky ceny dedičstva a pri viacerých dedičoch podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli, k celému dedičstvu. Zo súpisu aktív dedičstva v Osvedčení o dedičstve

vyplýva, že celková suma aktív bola vo výške 49.804,44 eur, pričom z uvedených aktív by žalobkyňa podľa neplatného závetu nadobudla aktíva v celkovej výške 45.272,64 eur, t.j. okrem nehnuteľností v kat. úz. P. a X.. Celkový dedičský podiel žalobkyne na aktívach dedičstva po poručiteľke by tak predstavoval 90,90 % a v uvedenom pomere by žalobkyňa zodpovedala za dlh poručiteľky M. Y., čo pri celkovom dlhu vo výške 26,11 eur predstavuje 23,50 eur.

16. Pri výpočte ušlého zisku je potrebné zohľadniť aj výšku odmeny a náhrady hotových výdavkov pre notára Mgr. I. Y. vo výške 863,93 eur, ktorú v zmysle Osvedčenia o dedičstve zo dňa 30.11.2020 bol povinný zaplatiť dedič I. C. a taktiež súdny poplatok za konanie o dedičstve vo výške 99,50 eur, ktorý v zmysle uznesenia zo dňa 27.01.2021 bol taktiež povinný zaplatiť dedič I. C.. Žalobkyňa ako závetná dedička na základe záverov dedičského konania po poručiteľke M. Y. by sa musela podieľať na úhrade uvedených výdavkov, pričom tieto bezprostredne súvisia s dedičským konaním, v ktorom jej v dôsledku neplatnosti závetu vznikla škoda. Pri určení pomeru v akom rozsahu by sa žalobkyňa ako závetná dedička mala podieľať na úhrade uvedených výdavkov sa vychádzalo z toho, v akom rozsahu by nadobudla dedičstvo, teda v rozsahu 90,90 %. Žalobkyňa ako závetná dedička bola povinná podieľať sa na úhrade odmeny a náhrade hotových výdavkov v rozsahu 785,31 eur a súdneho poplatku za konanie o dedičstve v rozsahu 90,44 eur. Z Osvedčenia o dedičstve, ako aj z uznesenia ohľadne súdneho poplatku vyplýva, že povinnosť nahradiť odmenu a hotové výdavky notárovi a súdny poplatok za dedičské konanie bola uložená len I.ovi C., ako jedinému dedičovi, ktorý nadobudol celé dedičstvo poručiteľky M. Y., a preto nie je spravodlivé žiadať, aby sa na úhrade uvedených výdavkov podieľali aj osoby, ktoré síce vystupovali ako účastníci dedičského konania, avšak žiadne dedičstvo po poručiteľke M. Y. by nenadobudli. Po zohľadnení vyššie uvedených výdavkov, ktoré by žalobkyňa ako závetná dedička v dedičskom konaní vynaložila, výška ušlého zisku predstavuje 62.770,39 eur, (63.669,64 eur - 23,50 eur - 785,31 eur - 90,44 eur).

17. Rovnako bola splnená aj posledná podmienka na preukázanie nároku na náhradu škody a to príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Bolo jednoznačne preukázané, že žalobkyňa, by na základe závetu poručiteľky M. Y., spísaného formou notárskej zápisnice notárkou JUDr. P. Y. nadobudla dňom jej smrti dňa XX.XX.XXXX dedičstvo v rozsahu vyššie konštatovanom.

18. S prihliadnutím na uvedené súd prvej inštancie vyhovel žalobe v časti o náhradu škody vo výške 62.770,39 eur a zaviazal žalovanú k jej zaplateniu. V prevyšujúcej časti o zaplatenie sumy 2.200,55 eur (rozdiel medzi uplatnenou sumou po čiastočnom späťvzatí žaloby vo výške 64.970,94 eur a priznanou sumou 62.770,39 eur) zamietol žalobu ako nedôvodnú.

19. Pokiaľ ide o úrok z omeškania, tento bol priznaný až odo dňa 19.09.2020 a nie od 16.01.2019, ako to požadovala žalobkyňa.

20. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 ods. 1, ods. 2, § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. V zastavujúcej časti o zaplatenie sumy 85.029,06 eur žalobkyňa späťvzatím žaloby bez zavinenia žalovanej zavinila zastavenie konania. Žalobkyňa mala vecný úspech v časti o zaplatenie sumy 62.770,39 eur a žalovaná v časti, v ktorej bola žaloba zamietnutá (2.200,55 eur). Žalobkyňa tak mala vecný úspech v rozsahu 41,85 % (62.770,39 eur) a žalovaná vecný a procesný úspech v rozsahu 58,15 % (85.029,06 eur + 2.200,55 eur). Žalovanej by z hľadiska pomeru úspechu v spore v zmysle ust. § 255 ods. 1, 2 C.s.p. a procesného zavinenia zastavenia konania v zmysle § 256 ods. 1 C.s.p., patrila pomerná náhrada trov konania v rozsahu 16,30 % (58,15 % - 41,85 %). Keďže žalovaná náhradu trov konania nežiadala, súd stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

21. Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku o čiastočnom zastavení konania a výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná. Navrhla rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedla, že súd v rámci svojho rozhodnutia iba nekriticky prevzal závery vyplývajúce z právne nezáväzných dokumentov vyhotovených realitnými kancelármi a neprihliadol na právne záväzný dokument - osvedčenie o dedičstve, pričom práve uvedené žalovaná svojim odvolaním napadá. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, prečo sa prvoinštančný súd tak striktnie pridrižiava vyjadrení realitných kancelárií, pričom jeho argumentácia v tejto časti vyvoláva dojem nespochybniteľnosti uvedených posúdení prezentovaných jednotlivými kancelármi predložených žalobkyňou a na druhej strane znevažuje ocenenie nehnuteľnosti uskutočnené notárom a považuje ho za neodrážajúce realitu aj napriek tomu, že

notár pri výkone svojej činnosti postupuje v medziach zákona, pričom pri výkone notárskej činnosti má notár postavenie verejného činiteľa, ktorý v zmysle zákona vykonáva zákonom mu zverenú právomoc, ergo notár pri výkone notárskej činnosti zastupuje štát. Osobitne v dedičskom konaní pri prejednávaní dedičstva postupuje notár v zmysle zákona č. 161/2015 Z.z. a taktiež v zmysle vyhlášky č. 31/1993 Z.z. o odmenách a náhradách notárov, na čo žalovaná poukazovala už v predchádzajúcom štádiu konania. Ocenenie nehnuteľností notárom predstavuje výraznejšie hodnovernejší obraz skutočnej hodnoty nehnuteľnosti než ocenenie predložené žalobkyňou. Odmena notára je vyčísľovaná aj zo všeobecnej hodnoty dedičstva, preto notár v dedičskom konaní nemá absolútne akúkoľvek motiváciu pre podhodnocovanie nehnuteľnosti v dedičstve, ale práve naopak. Navyše, ak by aj žalobkyňa bola plnohodnotnou dedičkou po poručiteľke, nadobudla by do vlastníctva majetok v hodnote vyčísľenej práve notárom a nie akoukoľvek realitnou kanceláriou. Realitné kancelárie predstavujú právnické osoby. Ich hlavným účelom je dosahovanie zisku. Možno tak predpokladať, že ocenenie nehnuteľnosti, ktoré poskytli do konania, bolo realizované za finančné ohodnotenie ku spokojnosti toho, kto o toto vyčíslenie požiadal a kto za neho poskytol úhradu, teda žalobkyňa. Akákoľvek objektivita ocenenia nehnuteľnosti týmito subjektmi je preto prinajmenšom sporná, ak nie celkom vylúčená, a preto tieto dôkazné prostriedky v danom prípade nemajú žiadnu relevanciu, čo však neplatí v prípade osvedčenia o dedičstve. Týmito skutočnosťami sa súd vôbec nezaoberal, a preto jeho rozhodnutie v tejto časti je potrebné považovať za arbitrárne bez relevantného odôvodnenia, zvyhodňujúce žalobkyňu a to na úkor právne záväzného osvedčenia o dedičstve.

22. Mylným je tvrdenie súdu o tom, že pri určení hodnoty nehnuteľnosti v roku 2013 nie je možné vychádzať z ich ohodnotenia v roku 2011, vzhľadom na to, že ceny nehnuteľností sa každoročne zvyšujú. Uvedené konštatovanie je v hrubom rozpore a v parodoxe so štatistickými údajmi prezentovanými Národnou bankou Slovenska pri cenách nehnuteľností na bývanie podľa krajov, kde cena za m² v roku 2011 v Prešovskom kraji bola 822 eur, zatiaľ čo v roku 2013 v rovnakom kraji paradoxne iba 787 eur.

23. K pochybeniu došlo aj pri určovaní zodpovednosti žalobkyne za úhradu odmeny hotových výdavkov notára Mgr. I. Y. a súdneho poplatku za konanie o dedičstve, kde pri stanovení ich výšky sa už vychádza z Osvedčenia o dedičstve a výška týchto trov sa odvíja od čistej hodnoty dedičstva určenej v Osvedčení o dedičstve. Takýto postup je mimoriadne nekonzistentný a vnútorne kontradiktórny s odôvodnením v časti určenia hodnoty nehnuteľnosti, keďže na jednej strane pri určovaní hodnoty bytu a pozemku sa Osvedčenie o dedičstve zavrhuje ako nereálne a na druhej strane sa z neho vychádza, resp. z čistej hodnoty dedičstva pri výpočte trov. Ak mal súd za to, že pri určovaní výšky náhrady škody je potrebné vychádzať z vyjadrení realitných kancelárií, tak potom aj pri určovaní trov, za ktoré by žalobkyňa v prípade dedenia zo závetu niesla zodpovednosť, je potrebné tieto vyčísliť podľa výšky priznanej náhrady škody.

24. Vyššie uvedené pochybenia súdu prvej inštancie spôsobujú nepreskúmateľnosť a nejednoznačnosť rozhodnutia vo veci, čím došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p. a súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, čím došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) C.s.p.

25. Čo sa týka trov konania, podľa odôvodnenia rozsudku žalovanej by patrila pomerná náhrada trov konania v rozsahu 16,30 %. K nepriznaniu náhrady trov konania podľa konštatovania súdu došlo z dôvodu, že žalovaná náhradu trov konania nežiadala. Žalovaná pritom už vo vyjadrení k žalobe zo dňa 24.09.2020 si náhradu trov konania uplatnila.

26. Žalobkyňa navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

27. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovanej smerujúce proti výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené, nie je opodstatnené.

28. Vo veci samej sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

29. Pokiaľ ide o argumentáciu, podľa ktorej pri posudzovaní výšky vzniknutej škody sa nemalo vychádzať zo záverov vyplývajúcich z právne nezáväzných dokumentov vyhotovených realitnými kancelármi, ale z právne významného dokumentu, a to Osvedčenia o dedičstve zo dňa 30.11.2020 vydaného vo veci 1D 37/2013, s touto sa stotožniť nedá. V dôsledku určenia neplatnosti závetu spísaného vo forme notárskej zápisnice, žalobkyňa stratila postavenie účastníka konania o dedičstve. Konanie o dedičstve po poručiťke M. Y., vedené na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1D 37/2013 sa začalo pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného mimosporového poriadku. V rámci prechodného ustanovenia § 396 ods. 1 C.m.p. tak konania o dedičstve začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

30. Podľa ust. § 159 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom do 30.06.2016, výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého. Možnosť primeraného použitia tohto ustanovenia na uznesenie vyplýva aj z ust. § 167 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom do 30.06.2016. Aj podľa súčasnej právnej úpravy iba rozsudok, ktorým je rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého (§ 43 C.m.p.).

31. Ku konaniam, v ktorých sa rozhoduje o osobnom stave, sa zaraďuje napr. konanie o rozvod manželstva, konanie o určenie neplatnosti alebo určenie neexistencie manželstva, konania vo veciach rodičovstva, konanie o zapretie otcovstva a konanie o prípustnosti podania návrhu na zapretie otcovstva dieťaťom, konania vo veciach osvojenia, konanie o vyhlásenie za mŕtveho, konanie o spôsobilosti na právne úkony, konanie o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení, konanie o ustanovení opatrovníka.

32. Vychádzajúc z vyššie uvedeného konanie o dedičstve nemá charakter konania, v ktorom sa rozhoduje o osobnom stave, a preto Osvedčenie o dedičstve, v ktorom bola určená všeobecná hodnota majetku poručiťky M. Y., nemôže zaväzovať žalobkyňu, ktorá účastníčkou dedičského konania, v ktorom bolo vydané Osvedčenie o dedičstve, nebola.

33. Žalobkyňa v priebehu konania dostatočným spôsobom preukázala, že všeobecná hodnota bytovej nehnuteľnosti a pozemku nebola v Osvedčení o dedičstve ustálená správne. Podľa žalobkyňou predložených listinných dôkazov (potvrdenia troch realitných kancelárií, nachádzajúcich sa na č.l. 129, 130, 131, 132 a 133 spisu) priemerná všeobecná trhová cena bytovej nehnuteľnosti predstavovala 46.333,33 eur a pozemku 5.666,67 eur. O pravdivosti a správnosti týchto listinných dôkazov nemá dôvod pochybovať ani odvolací súd, najmä za situácie, ak v prípade bytovej nehnuteľnosti takto určená priemerná všeobecná trhová cena len nevýrazne prevyšuje hodnotu uvedenej nehnuteľnosti, za ktorú bola táto v roku 2007 kupovaná. Podľa kúpnej zmluvy o prevode vlastníckeho práva k bytu, vklad ktorej bol povolený dňa 24.10.2007 (č.l. 106 spisu), poručiťka M. Y. spolu so svojim manželom I. nadobudli bytovú nehnuteľnosť do vlastníctva za sumu 1.325.600,- Sk, čo po prepočte predstavuje 44.002 eur.

34. Podľa ust. § 204 C.s.p., dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené.

35. V prejednávanej veci žalobkyňa v podaní zo dňa 28.05.2021 označenom ako doplnenie žaloby (č.l. 96 a 97 spisu) a v podaní zo dňa 18.11.2021 označenom ako doloženie listinných dôkazov (č.l. 128 spisu) označila listinné dôkazy, medzi ktorými sa nachádzali i kúpna zmluva o prevode vlastníckeho práva k bytu a potvrdenia troch realitných kancelárií vo vzťahu k určeniu všeobecnej trhovej ceny bytovej nehnuteľnosti a pozemku. Tieto listinné dôkazy boli zároveň predložené do spisu a doručené žalovanej dňa 21.06.2021 a 19.11.2021. Žalovaná okrem svojho tvrdenia, že pri určení hodnoty bytovej nehnuteľnosti a pozemku je potrebné vychádzať z ohodnotenia uvedeného v Osvedčení o dedičstve, ktoré ale na prejednávaný prípad použiteľné nie je, nakoľko žalobkyňa účastníčkou konania, v ktorom Osvedčenie o dedičstve vydané bolo, nebola, ničím právne významným nespochybnila výšku náhrady škody priznanej napadnutým rozsudkom.

36. Podľa ust. § 191 C.s.p., dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom sa starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania

najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

37. Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Každý vykonaný dôkaz môže byť prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany spochybnený tým, že sa pripúšťa dôkaz opaku dokazovanej skutočnosti. Inak povedané, žiaden dôkaz nedisponuje predpísanou legálnou silou, ktorá by nepripúšťala dôkaz svojho opaku.

38. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na strane sporu bez ohľadu na jej procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých stranou sporu v opačnom procesnom postavení, než je strana sporu, ktorá nespĺnila alebo nedostatočne splnila svoju dôkaznú povinnosť. Splnenie dôkaznej povinnosti neznamena automaticky unesenie dôkazného bremena. Dôkazným bremenom v spojitosti s dôkaznou povinnosťou sa rozumie zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, ktorý závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov. V praxi môžu navrhnuté dôkazy vyznieť ako nepoužiteľné zdroje informácií vo vzťahu k uplatnenej súdnej ochrane bez zreteľa na procesné postavenie strany sporu. Zmysel uplatňovania dôkazného bremena spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva na súdnu ochranu aj v prípadoch, v ktorých sa vykonajú všetky navrhnuté dôkazy a súd napriek tomu nemá jednoznačný skutkový základ pre svoje rozhodnutie. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad pričíta tej strane, na ktorej predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazné bremeno, t.j. zodpovednosť za preukázanie skutočnosti významných z hľadiska hmotného práva.

39. Žalobkyňa dostatočným spôsobom, a to predložením stanovísk troch nezávislých realitných kancelárií o všeobecnej trhovej cene nehnuteľnosti, dostatočne preukázala, že hodnota bytovej nehnuteľnosti a pozemku predstavovala v čase smrti poručiťky sumu 52.000 eur (46.333,33 eur + 5.666,67 eur). Tieto realitné kancelárie ako subjekty pôsobiace na trhu s nehnuteľnosťami majú bez akýchkoľvek pochybností dostatočný prehľad o tom, za aké ceny boli nehnuteľnosti v konkrétnom období predávané. Ak žalovaná objektivitu ocenenia nehnuteľnosti realitnými kancelármi považovala za spornú, bolo jej povinnosťou toto svoje tvrdenie preukázať. Nič nebránilo žalovanej obrátiť sa na iné realitné kancelárie so žiadosťou o zistenie všeobecnej trhovej ceny nehnuteľnosti v rozhodnom období, prípadne navrhnúť, aby súd si vyžiadal odborné vyjadrenie od odbornej spôsobilej osoby (§ 206 C.s.p.), prípadne navrhnúť nariadenie znaleckého dokazovania (§ 207 C.s.p.).

40. S prihladnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok vo výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 62.770,39 eur s príslušným úrokom z omeškania potvrdil ako vecne správny.

41. Zároveň zmenil rozsudok (§ 388 C.s.p.) vo výroku o trovách konania a žalovanej priznal náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 16,30 %. Prvoinštančný súd pri rozhodovaní o trovách síce správne uzavrel, že žalovanej by patrila pomerná náhrada trov konania v rozsahu 16,30 %, avšak nesprávne skonštatoval, že žalovaná náhradu trov konania nežiadala. Už v písomnom vyjadrení zo dňa 24.09.2020 (č.l. 47 až 49 spisu) si žalovaná bez akýchkoľvek pochybností náhradu trov uplatnila.

42. Zároveň v odvolacom konaní vo veci samej úspešnej žalobkyni bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p. s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

43. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).